نەوەی نوێ و پزدانەکەی گەڵان ... کامیار سابیر

—

خەڵکی کوردستانی عێراق، لە شەستەکانەوە تا ئێستا، فرەیی سیاسیی و دڕەی سیاسییان لەگەڵدا دەکرێ. بێئومێدیی و بێ متمانەییەکی زۆر دروست بووە و خەڵک بە تەواویی ماندوو بووە. هەر حیزبێک لە شەستەکان بە دواوە، دروست بووبێت، لینکێکیان بە مەلایی و جەلالییەوە، هەبووە. باشترین و زەقترین نموونە، کۆمەڵەی رەنجدەران، ئەو رێکخراوە مارکسیستییە-شێخ مەنتاڵیتییە بوو کە راستەوخۆ، گەورەترین درەی سیاسیی لەگەڵ دەیان هەزار لە گەنجان و خەڵکانی چەپ و ئازادیخوازی کوردستاندا، کردووە. هەر لە دروستبوونی کۆمەڵەوە لە سەرەتای حەفتاکاندا، ماستەرمایندەکەی، تاڵەبانیی بووە و کۆمەڵە نوخبەی خوێندەواری ئەفەندیی و گەنجی شێخزادەی ئەو سەردەمەی، تێدا زەرع کردبوو. خاڵە شەهاب، ئەنوەر، جەعفەر و فەرەیدوون عەبدولقادر، جگە لە واجیهەیەک بە شاردنەوەی مانیفێستە سیاسیی و کولتوورییەکانی تاڵەبانیی، جگە لە شاردنەوەی مەغزای تاڵەبانیی روو بە خەڵک، ئەوان هیچ کارە بوون.

تەنیا سیاسییەکی گەنج لە ناو کۆمەڵەدا، دوای لە سێدارەدانی سەرکردەکانی کۆمەڵە، بەجدیی و بە ئەجێنداوە، پێچەوانەی سیاسەتەکانی مام جەلال جوڵابێتەوە، شەهید ئارام، بوو. بێگومان، کوشتنەکەیشی هەزار و یەک گومانی لەگەڵ خۆیدا هەڵگرتووە و هیچ کام لە لایەنگرەکانیشی جورئەتیان نەکردووە، پیلان و پلانی کوشتنەکەی، بە رای گشتیی، روون بکەنەوە. بەدەستی جاشەکانی بەعث، شەهید کرا، بەڵام بە دەم و بە ویستی ئەوانە بوو کە کوردایەتیی ئەفەندییان لەژێر جامانەی چەپ و فەرەنجیی مارکسیزمدا، دەکرد.

سەرەنجام، دەرکەوت، کۆمەڵە و بزوتنەوە و خەتی گشتیی، دواتر کۆمەڵە و شۆڕشگێڕان، جگە لە تاکتیک و ستراتیژی یەک شەخص، ئەویش تاڵەبانییە، وەکو سیاسییەکی موحەنەک (sophisticate) و پێ ئەزموون، شتێکی تر نەبوون. ئەو هەموو خوێن، ئیعدام و زیندانیی و قوربانییانە بە ناوی چەپ، مارکسیزم، ماویزم، کرێکار و زەحمەتکێشی کوردستانەوە، بە رزگاریی نیشتمانیی! و بازرگانیینەکردن بە کێشەی سیاسیی کوردەوە، دژی بنەماڵەی بارزانیی و دژی فیۆدالیزمی

کوردایەتیی(دەرەبەگایەتیی) لە لاوان و گەنجانی حەفتا و هەشتاکانی کوردستان رۆیشتن، بە ستراتیژ و ئەجێندای مام جەلال، بوو. پەمپی ئەو هەموو قوربانییانە، لەژێر سەری رائیدی تەکییە و شێخە سیاسییەکانی کوردستاندا بوو کە ناوی رائیدی کوردایەتیی ئەفەندیزم (الافندیة)ی لێدەنێم.

دوای تەصفییەکردنی ئارام، شەخصی نەوشیروان موصطەفا یش-نم، بە رەسمیی و بە ئەجێندایەکی ستراتیژییەوە، لە لایەن تاڵەبانییەوە، تەعیین کرا و مەئمورییەتی کۆنترۆڵکردن و جڵەوگرتنی ئەو گەنجە چەپ و یاخییانەی ناو کۆمەڵەی پێ ئەسپێرا کە سەریان بە تاڵەبانیی، نەدەلەقاند. بە کورتییەکەی، کۆمەڵەی رەنجدەران، جگە لە درۆیەکی زۆر گەورەی سیاسیی و کەیدی موحەنەکەکانی کوردایەتییە ئەفەندیزمەکە لەهەمبەر ماڵی بارزانیی(کوردایەتییە کۆنسەرڤەتیزمەکە)، شتێکی تر نەبووە. کاتێکیش لە دەیە و نیوێک کەمتر، رۆڵی ئەو مەئمورییەتە بە ئاکام گەیشت، کۆمەڵەیان بە ئەبەد، ناشت و بەشێکی زۆریش لە قیادییە جەلالییەکانی کۆمەڵە، ئێستا بوونە بە میلیاردێری مافیا و لەگەڵ ماڵی بارزانییدا شەریکی بیزنسی نەوتفرۆشتنن و بەیعەتی بەردەوامی پێدەدەن.

ئێستا، بەرەی کوردایەتییە ئەریجناڵەکە(بارزانیی) سەری هار و ماری لە پۆپۆلیزمی سیاسیی تێدایە. حیزبی شیوعیی و یەکگرتووی ئیسلامیی، وەکو سەروپێ، لە قازانی کوردایەتییەکەی بارزانییدان. هەروەها لە نوخبە عەلمانیی و تەکنۆکراتە موبایەعەچییەکانەوە بیگرە، بە نووسەر و رۆشنبیرەکانمان!، بە مەلایانی ئایینیی و نوخبە موهەڕیجەکانی کورد کە رانتی ویلایەتی رەیعیی، کەرامەتی مرۆییشی لێئەستاندوونەتەوە، بە صەدان هەزار دەربار لە کادیرانی سیاسیی حیزبە جۆراوجۆرەکان(لە راست و چەپ) تا بە عولەما و فوقەهاکانی هەموو پارادایمەکانی کوردایەتیی دەگات، هەموویان، بە کەرس بە ماڵی بارزانیی و خورافاتە نەتەوەیی و بیزنسە جۆراجۆرەکانی وەکو ریفراندۆم و سەربەخۆیی ئابووریی، قییڕەقییڕیان بە کەشکۆلانی فەلەک دەگات و مۆبەڵایزی سیاسیی بە مەرجەعی خورافیی سیاسەتی کوردیی، دەکەن. بە کورتییەکەی، پارتیی بیزنسێکی زۆر زیرەکانە و جوان دەکات بەناوی پۆپۆلیزم و جەماوەرییبوونەوە، سیاسەتەکانی خۆی تەواو، ئەرگەنایز و سەنترەڵایز، کردووە.

لە بەرەکەی تر(ئەفەندییەکان)، ئاڵای شۆڕش-ئاش لە هەشتاکاندا، جودا بووەوە، دواتر گۆڕان جودا بووەوە یان وەکو کۆمەڵە، دروستیان کرد! دەی هەر ئێستا، ئەو گۆڕانەی خەڵکێکی زۆر، ئومێدی پێی هەبوو

کە لە رێگەی فشاری جەماوەریی و پارلمانییەوە، دەتوانێ ژیانی خەڵک باش بکات و عەدالەتی کۆمەڵایەتیی، کەمێک بەرقەرار بکات، تەنیا ژیانی هەندێ سیاسییان لە حیزبەکەی خۆیان و ماڵباتی نم، گۆڕیی. وێڕای ئەوەی گۆڕان، دارێکی بەدەستەوەیە هەردوو سەری پیساییە (بەشدارییکردن و نەکردن لە حکومەتدا)، نەک هەر نابێتەوە بە گۆڕانی ٤ ساڵ لەمەوبەر، بەڵکو “نم”ش بمایە لە ژیاندا و ئەم بە فیکریی و بێ بەرنامەیی، بێ روئییەیی و بێ روئیاییەی، ئەم پاسیفیست و بێ جورئەتییەی هەروەکو ئێستا دەبوو. بە کورتییەکەی لە هەموو مێژووی سیاسیی کورد لە عێراقدا، هیچ حیزبێک وەکو گۆڕان، ئیستیحماری(کەرکردن=کەراندن) شەقامی ناڕازیی نەکردووە و سواری شەپۆلی ناڕەزایەتییەکانی خەڵکی کوردستان، نەبووە. قەومی ئاشیش، نیوەی عەڕابی پارتیین و نیوەکەی تر، بە دەستی دوو خزمەتی ئەجێنداکانی فاشیزمی کوردایەتییە ئەصیڵەکە دەکەن.

هیچ ئەپۆزیسیۆنێکیش ئەوەندەی گۆڕان، زەبری کاریی لە خەباتکردن بۆ عەدالەتی کۆمەڵایەتیی، نەداوە. یەکێتیی ئەگەر چەند قیادییەکی بەرهەم هێنابێت کە لەرە و لەوێ خۆیان بە پارتیی ساغکردەوە، ئەوە بەشێکی زۆری قیادەی گۆڕان و کادیرەکانی، موبەلیغ، موطیع و سامیعی پارتیین. هاوکات، ئەوەندەی پارتیی لەماوەی ئەم چەند ساڵەدا، مورتەزیقەی لەناو گۆڕاندا، زەرع کردووە(ئیخوانییەکان و نەتەوەییەکان)، لە شەستەکانەوە تا ئێستا، هیچ حیزبێکی ئەوەندە بە خێرایی و بە کارامەیی، خەرق نەکردووە. وێڕای خەرقکردنی گۆڕان لەلایەن، یەکێتییەوە. ئەم پرسیارانە بۆ ئەو شوێنە خۆیان دەکوتن، ئەی نن، چۆن خەرق ناکرێ بەو هەموو بێتاڵیی و بێفیکرییەوە، بەو هەموو کەلێن و شاشییەوە و سەرەنجامیش بەو هەموو پۆپۆلیزمە لیبراڵییەوە؟

وێڕای ئەوەی پۆپۆلیزم، مەرج نییە هەمیشە رەهەندی نەگەتیفی هەبێت، بەڵکو زۆر جار سیاسییەکی عەقڵانیی، دەتوانێ لەپاڵ شەپۆلی پۆپۆلیزمدا، ئەجێندا سیاسییەکانی خۆی بە قازانجی بەرنامە و فیکری سیاسیی خۆی، بە خزمەتی گشتیی، ساغ بکاتەوە. کارەسات ئەوەیە پۆپۆلیزم لە کوردستان کە زەرییندەی خەڵک بۆ گاڵە هاتوون لەم چەتەگەرییە ئابوورییە و لەم مافیایانەی کوردایەتیی، بە قازانجی گشتیی و خەڵک، نییە. سەرەنجام، پۆپۆلیزمەکەیان بە بنەماڵەکەی خۆیان، کوڕەکانی خۆیان، بیزنسەکەی خۆیان و بەرژەوەندییە شەخصیی و حیزبییەکانی خۆیانە.

با واقیعیی بیین و خاڵ لەسەر حەرفەکان دابنێنین. لە توێژینەوەی

ئەکادیمییدا، ئارەشەیەک هەیە پێیدەگوترێ "گرفتی لێکۆڵینەوە= Research problem"، ئەم گرفتە لە توێژینەوەدا بەو کۆنتێکستانە دەگوترێ لە رووبەرێکی گەورەدا(لێرەدا سیاسەتی کوردیی، مەبەستە) دەنگ و رەنگیان هەیە، بەڵام سەریان بە بییرکردنەوە و ئاراستەکردن، نییە. گرفتی توێژینەوە لە سیاسەتی کوردیی، گرفتێکی ثیۆریی، مێژوویی، فیکریی و مەعریفییە. دەبێ مێژووەکەی، کارکردەکەی و ئاوەزە سیاسییەکەی سەرلەبەر هەڵتەکێنێت و ئاڵتەرناتیڤێکی سیاسیی ڕۆشن بەدەستەوە بدەیت. ئەم گرفتە(لێرەدا توێژینەوە و قسەکردن لەسەر کوردایەتیی) پێویستی بە عەقڵی گەورە، تۆلێرانس، بەرچاوڕوونیی و جەرائەت هەیە کە کۆی تانوپۆی ثیۆریی و پراکتیکیی ئەم گرفتە(ئەم ئایدیۆلۆژییە) بەسەریەکدا بهاڕێت و تەقدیسی مێژووە پڕ لە عەمالەتە ئیقلیمییەکەی بشکێنێت و پرۆژەیەکی نیشتمانیی(نەک فاشیزمی نەتەوەیی) سەردەمییانە، بە پێکەوەژیانی گەلی کورد و گەلانی ناوچەکە، لەبری فاشیزمی کوردایەتیی، رێ بنێیت. دەرمانی سیاسیی و فیکریی ئەم گرفتە نەدۆزرێتەوە، نەک هەر نن، هەر حیزبێکی تر لە کەشوهەوای پۆپۆلیزم و پزدانی حیزبەکانی کوردایەتییدا، پەیدا ببێت، نەک ئەوەندەی گۆڕانی پێناکرێت، بەڵکو ناتوانێ بە نییوەی ئەو ڕێگەیەش بگات کە گۆڕان پێیدا دەڕۆیشت.

نم، بەو هەموو جەبەروتەیەوە، بەو هەموو کاریزما عەسکەریی و سیاسییەیەوە، صەدان کادیری عەسکەریی لە دەور بوون(لە گێران و لەناو یەکێتییدا)، ئەمانە، توانای مانۆڕی عەسکەریی گەورەیان هەبوو، توانای ئیفلیجکردنی موئەسەسەی عەسکەریی یەکێتییان هەبوو، تەنانەت توانای ئینقیلابی عەسکەریی و دەستبەسەراگرتنی حیزب و ناوچەیەکی گەورەیشیان هەبوو، وێڕای پۆپۆلیزمە گەورە شەخسییەکەی خۆی، بەڵام سەرەنجام پاش ٨- ٩ ساڵ، داری بەسەر پەردوویەوە نەما. هۆکاری سەرەکیی، مردنی ڕێکخەری گشتیی-رگ (پێشوو) نەبوو، جەبانیی و داوەشاویی خانەی راپەڕاندن نەبوو، بەڵکو هۆکاری سەرەکیی ئەوە بوو کە گۆڕان، نەیتوانی تەجاوزی ئەو حەلەزۆنە سیاسییەی کوردایەتیی بکات کە لە پزدانی پارتیی، یەکێتیی و دەمۆکراتەکانی کوردستانی ئێران…تاد بەربووەتەوە و هەر لەناو ئەو سیستەمەیشدا، لە دایک بوو، بە کەمتر لە دەیەیەک، بەشێنەییش مرد. بەدڵنیاییەوە، خورافەیەکی زۆر گەورەیە، هەرکەس پێیوابێت، جارێکی تر گۆڕان، راست دەبێتەوە.

گۆڕان، جگە لە کۆمەڵێ دروشمی موسەکین و مەطاطیی، لە چەشنی عەدالەتی کۆمەڵایەتیی، ئەنتی گەندەڵیی، بە داموودەسگاییکردنی

دەسەڵات، گۆڕیینی سیستەم! و هەندێ وردۆکە شیعاری پۆپۆلیستانە، نەیتوانی، دوای نم، یەک قائیدی سیاسیی، یەک نووسەر، یەک کەس دروست بکات کە بییربکاتەوە و جەرائەتی تێدا بێت، تەحەدای ئەو دونیا خورافییە بکات کە فاشیزمی کوردایەتیی، ٨٠ ساڵە بەڵمی لەسەر دادەنێت.(جگە لە هەندێ گەنج کە بییرکردنەوەیان باشە، بەڵام جادووی سیاسەتی شاعیرانە و چەمکی رەوانشاد، بڕستی لێ ب□یون و توانای تەحەداکردنیان نییە). نن، لە پزدانەکەی گۆڕانەوە پەیدا بوو کە خۆیان پێیدەڵێن حیزبە تەقلیدییەکان! ئایا نن، بەو بێ تفاقیی و بێ ذەخیرەییەوە، لە ناو ئەو هەموو قاتوقڕییەی سیاسەتی کوردیی و حیزبە تەقلیدییەکاندا(چەمکێکی شاعیرانە و ناسیاسییانەیە)، لە ناو پزدانەکەی کوردایەتییدا، دەتوانێ چیی بکات؟ ئایا لەناو ئەم هەموو بێئومێدییە سیاسییە و ئەم هەموو بێ ئاسۆییەدا، بەبێ فیکرێکی سیاسیی رۆشن و جەرییئانە، بە شەکرۆکەی نیۆلیبراڵیزمی بازاڕ، دەتوانێ دڕ بە سیستەمی سیاسیی و ئابووریی چەتەکانی کوردایەتیی و سیستەمەکەیان، بدات؟

درێژەی هەیە…